

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Vergi sistemimize 1985'de giren KDV, kamuya en fazla kaynak sağlayan, aynı zamanda en çok eleştirilen vergi durumunda. Daha başarılı sonuçlar almak ve tarafları memnun etmek için KDV, günümüz koşullarına uygun hale getirilmeli...

KDV sistemi değişmeli

UZUN yıllar birçok hükümet tarafından gündeme gelmesine rağmen, ilk defa 1985 yılında, zamanın Özal Hükümeti'nce kabul edilerek yürürlüğe konulan Katma Değer Vergisi (KDV) uygulaması, kamuya çok önemli kaynak sağlamakla birlikte, mükellefler tarafında hep eleştiri konusu oldu, olmaya da devam ediyor. KDV mevzuatımız, bugüne gelinceye kadar çok ciddi değişikliğe uğramasına rağmen, hükümetlerin Maliye Bakanları her defasında köklü değişiklikten yana olabiliyor.

KDV'yi bizden çok önce veya bizden sonra uygulayan ülkelerin çoğu daha başarılı sonuçlar almış iken, bizde halen tarafların sistemden memnun olmadıkları görülüyor.

KDV SİSTEMİ NEDİR? NASIL İŞLİYOR?

KDV, sorumlu (aracı) mükelleflerce takip edilmekle beraber, asıl yüklenicisi son nihai tüketicidir. Mal veya hizmeti temin ederken ödenen KDV ile satıştan tahsil edilen hesaplanan KDV arasındaki olumlu farkı idareye ödeyecek olanlar esas itibarıyla sorumlu KDV mükellefleridir. KDV'nin asıl mükellefi ise yüklenicisi olan nihai tüketicilerdir. Örneğin, televizyon üreten bir fabrika, satış sırasında müşteriden aldığı KDV'yi beyannamesinde hesaplanan KDV olarak beyan eder. Buna karşılık televizyonun üretimi için ödediği bedelin KDV'sini ise indirim konusu yapar. Sonuç olarak, tahsil ettiği KDV fazla ise farkını vergi dairesine öder, indirim konusu fazla ise farkını sonraki döneme devreder. Bu durum, her pazarlama/satış aşamalarında bu şekilde devam eder. Sonuçta, KDV yükü televizyonu alıp evinde kullanan tüketiciye yansır.

KDV iadesinde ise, mal ve hizmet alışları KDV'ye tabi ancak, mal veya hizmet satışları KDV'ye tabi değil veya indirimli KDV'ye tabi ise, bu durumda fazla ödenen (yüklenilen) KDV belli usul ve esaslar dahilinde mükellefe iade edilir.

EN ÖNEMLİ VERGİ KAYNAKLARI

Türkiye'deki toplam 2.504.490 KDV mükellefinin yüzde 30'u olan 740.561'i İstanbul, yüzde 8'i olan 209.672'si Ankara, yüzde 7'si olan 168.453'ü ise İzmir ilinde faaliyet gösteriyor. Diğer bir ifade ile neredeyse KDV gelirlerinin yüzde 45'inden fazlasını üç büyük ilimiz karşılıyor.

2016 yılı Ocak-Aralık döneminde bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14.8 oranında artarak 554.4 milyar TL olurken, bütçe giderleri ise yüzde 15.3 oranında artarak 583.7 milyar TL olarak gerçekleşti.

2016 Ocak-Aralık döneminde vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12.5 oranında artarak 458.7 milyar TL olurken, faiz hariç bütçe giderleri ise yüzde 17.7 oranında artarak 533.4 milyar TL oldu.

2016 vergi gelirlerinin yüzde 26'dan fazlası tek başına ÖTV'den geliyor. ÖTV'nin 2016 bütçesinde öngörülen hedefi aşan bir performans sergilediği de görülüyor. ÖTV'nin artışı aynı oranda KDV'yi de artırıyor. Çünkü ÖTV aynı zamanda KDV matrahına dâhil ediliyor. Dâhilde alınan KDV 2016'da yüzde 16.3'lük artışla 54 milyar TL olarak gerçekleşiyor. 2016 bütçe gerçekleştirmeleri içerisinde en dikkat çeken kalemin "ithalde alınan KDV". İthalde alınan KDV 2016'da sadece yüzde 2.6 artarak 76.6 milyar TL'ye ulaşıyor. Özetle, ithalde alınan KDV rakamındaki mevcut durumu ithalat azalışına işaret ettiği için dış ticaret dengesi ve cari açık bakımından olumlu, iç ekonomik dinamizm ve ihracat performansımız açısından da olumsuz bir işaret oluyor.

2016'da KDV sayesinde dâhilde ve ithalde toplam 130.6 milyar TL Hazine'nin kasasına girmiş oluyor. Özetle, bütçe vergi gelirlerinin yüzde 28.5'i KDV'den geliyor. Buraya ÖTV'yi de dâhil edersek, vergi gelirlerinin yarısından fazlasının sadece bu iki vergiden geldiği görülüyor.

Mükellef sayıları (2017 Mart itibarıyla)

Gelir vergisi faal mükellef sayısı	1.826.553
Kurumlar vergisi faal mükellef sayısı	729.996
Gelir vergisi ve kurumlar vergisi faal mükellef sayısı	2.559.549
Katma değer vergisi faal mükellef sayısı	2.504.490

ŞİKÂYET VE BEKLENTİLER

Sistem yukarıdaki gibi olsa, basit ve sorunsuz işliyor demektir. Ancak, sektörel bazda farklı oran uygulamaları, bazı istisna